

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Martia, Jua și Sâmbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 60 fl.
Pentru menabile pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rându cu litere garmond

In jurul unei înmormântări.

Sibiu, 2 Septembrie

Așa a rămas vorba din bătrâni, că despre morți se nu vorbim nimica, ori numai bine. Și e cuminte această vorbă bătrânească. Pentru-că cel trecut în altă lume și-a încheiat socotela cu noi. Nu-l mai putem trage la răspundere pentru faptele sale. Eternul judecător e singur îndreptățit să-l remunereze ori să-l pedepsască pentru activitatea desvoltată în lumea această, după cum adevăta va cere dreptul și dreptatea.

Când venim deci totuși să vorbim despre un mort, nu o facem acesta pentru a-l vorbi de rău, — fiindcă ținem mult la vorba din bătrâni, — ci pentru-că vedem că alții s'au urcat pe sicriul seu pentru a ne vorbi de rău pe noi și autonomia bisericii noastre.

E vorba despre un fost deputat dietal cu numele *Imicsáry Sándor*, care a decedat săptămâna trecută în Budapesta, în frumoasa etate de optzeci de ani. A fost Ungur cu trup și suflet; a vorbit și a simțit numai ungurește; dar' după lege a fost gr. ortodox, și de legea această nu s'a lăpădat, ci în ea a trebuit să fie înmormântat. Aparținând parohiei grecești din Budapesta, preotul gr.-ort. grecesc i-a cetit deci prohodul, și corul grecesc i-a cântat în limba grecescă induioșetorul cântec de despărțire: „*In veci pomenirea*”.

Acesta e faptul, pentru care mortul sigur că nu s'a supărat, dar' s'au supărat unii dintre cei vii. Mortul a știut că la moarte astfel va fi înmormântat, și nu a dispus să fie înmormântat altcum. Va să zică, cu consentimentul seu i-s'a făcut înmormântare gr. ort. grecescă.

Dar' cum am spus, s'au supărat cei vii. Adecă unul dintre cei vii. Unul, care până mai ieri-alaltăieri era mort și el (politicește): baronul *Bánffy Dezső*. E grozav de indignat baronul, că așa ceva s'a putut și se poate întâmpla în Ungaria! Un Ungur veritabil să fie înmormântat grecesc, eventual românește, ori sârbeste! Și fiindcă omul necăjit trebuie să-și facă vânt, baronul s'a pus și a scris un articol (lung și prost) de indignare în organul seu personal de publicitate „*Pesti Hirlap*”. Articol de indignare și de agitație. Pentru că asta e acum meseria baronului. Să agite în contra naționalităților nemagiare. Și mai ales în contra acelor naționalități, cari mai au puține drepturi autonome, cel puțin pe hârtie.

Ce nu i place baronului Bánffy? Iată ce: Articolul de lege IX din anul 1868 face pomenire despre acei credincioși ai bisericii gr. ortodoxe, cari nu se țin nici de naționalitatea română, nici de cea sârbă, lăsându-le dreptul de a forma și în viitor biserică separată. Paragraful în care se dispune lucrul acesta, spune acum baronul Bánffy că n'a fost pus în executare, și intrăba guvernele din trecut că de ce nu l'au executat?

Dar' să dăm cuvântul baronului. Iată ce ne spune:

„...Art. de lege IX din 1868, care tractează de afacerile religiei gr.-ortodoxe, în §-ul 9 cuprinde dispozițiuni, ca credincioșii, nici de limbă sârbă, nici română, ai religiei gr.-ortodoxe, să potă

dispune cu privire la regularea autonomă a afacerilor lor parohiale și școlare, la folosirea liberă a limbii lor liturgice, la administrarea averii parohiale și a fundațiilor lor. De când s'a adus însă legea această, îngrijitu-s'a cineva, și deosebi guvernele magiare fost au ore cu atențiune la aceea, ca cele două biserici gr.-ort. cari se numesc pe sine bis. sârbă și bis. română, să nu calce în picioare interesele credincioșilor gr.-or. de limbă maternă nici sârbă nici română, circumscrise în § 9. al legii provocate? Căci dacă ar fi fost cu această atențiune, atunci metropolitului gr.-or. român *Metianu* nu i-ar fi dat mâna să zică, cum zăsesse înainte cu câțiva ani, că biserica gr.-or. română, conform §-ului 175 din Statutul organic al ei, sancționat de M. Sa, fiind biserică exclusiv română, nu pte și nici nu-i stă în drept să facă îngrijiri pentru ca religia și morala gr.-or. să se propună și în limba magiară, după ce pentru propunerea în limba română statutul organic aprobat de M. Sa cuprinde dispozițiune obligatorie!...”

Adecă asta l' dore pe baronul Bánffy! Paragraful 175 din statutul nostru organic, în care limba română e decretată limbă oficială în biserica gr. or. română. Și paragraful acesta ar dori dl baron Bánffy să-l stergă, cu o meșteșugită interpretare a §-ului 9 din legea la care se provacă.

Să poftescă! Ori mai bine zis, să fi poftit când a fost dsa tare și mare, ministru-president al țerii, dacă i-a dat mâna. Dar' se vede că nu i-a dat mâna. Pentru-că lucrul nu depinde numai de la ministrii țerii, ci și de la alți factori, mai puternici de cât ministrii. Și nu-i va da mâna nici altui guvern, probabil. Ear' până când legea e lege, cei chemați să apere interesele și drepturile bisericii noastre, în prima linie I. P. S. Sa arhiepiscopul și metropolitul *Ioan Metianu*, nu pot să dea de cât răspunsuri în totă privința corecte, ca cel citat de baronul Bánffy, la încercările ce se fac de a ni-se răpi ori știrbi drepturile, fie că-i place ori nu i place dlui Bánffy și celor de un gând cu dsa această atitudine dictată de o conștiință curată și de simțul de datorință față cu biserica pe care o păstorește I. P. S. Sa, cum și față cu credincioșii cari formează această biserică.

Vorba e însă, că baronul Bánffy n'a cetit bine paragraful la care se provacă, ori dacă l'a cetit bine nu l'a înțeles bine, ceea-ce nu e de mirat, fiindcă multe lucruri nu le înțelege dl Bánffy.

Paragraful nu conține aceea ce ar dori să scotă baronul Bánffy din el, anume, că dacă gr.-orientalul se declară Ungur are să fie înmormântat ungurește; ci dispune numai, că comunitățile bisericesti gr.-orientale, cari nu sunt nici române, nici sârbe, română și mai departe așa cum sunt. Adecă cele grecești rămân grecești, cele bulgărești (dacă ar fi) bulgărești, cele armenesti eărăsi armenesti, etc. Va să zică, independente și cu limba lor națională, ca limbă oficială internă și ca limbă liturgică. Ori-ce interpretare s'ar da deci paragrafului cu pricina, limba liturgică nu ni-o pte lua nimeni, nici nouă, nici Sârbilor, nici Grecilor, și omeni ca Janicsáry nu pot fi înmor-

mentați de cât numai românește, sârbește ori grecește. Astfel deci dl Bánffy s'a pus eărăsi călare pe un cal de lemn, cu care vrea să meargă la bătae în contra naționalităților nemagiare.

Tot mai ridicol se face domnul baron.

Adunarea de la Brad.

Vorbirea de deschidere a presidentului Iosif Vulcan. (Fine).

Entusiasmul din timpurile renașterii noastre slăbește din ce în ce mai rău. Atunci la adunările noastre culturale se întrunia totă elita clasei noastre inteligente de pretutindeni, deși căi ferate nu prea erau și călătoria se făcea două-trei zile cu trăsura cu mari osteneți și jertfe materiale; astăzi, când comunicațiunea a devenit ușoară și etină, ne bucurăm dacă putem să salutăm la aceste întruniri pe cei din partea locului și pe cei din împrejurime. Celalaltii, porecliți „fruntași”, cred că-și împlinesc datorința, dacă trimit câte o depeșă de felicitare.

Sunt foarte caracteristice aceste adunări. A une-ori în ele se întrunesc atât de puțini, că abia se pot compune obicnuitele comisuni. La banchet însă vine lume multă și numărul toaștanților despre misiunea descendenților diavului Tralan e mai mare de cât al acelor cari au participat la adunare. Ear' s'era la bal sala e înfășată, căci grosul publicului vine după adunare pentru bal. Raportorii ziarelor scriu despre adunare zece rânduri, despre banchet o sută și despre bal trei sute. Această aprepțare este semnificativă pentru măsura interesării cu care obștea noastră întâmpină și petrece adunările sale culturale. Însemnătatea cea mai mare se dă balului. Din cele petrecute la adunare aflăm, că fiind timpul înaintat lecturile intrate nu s'au putut ceti; despre bal cetim coloane de fraze, din cari vedem că au luat parte o sută douăzeci de părechi, din cari două brave româncuțe au purtat costum național, că s'a jucat și „Romana”, — dar' nu ni-se spune că aproape nimeni nu o știa și că covârșitoarea majoritate a damelor nu conversa românește.

De câte-ori vedem atâtea lume cultă românească, mă prinde mirarea că starea noastră culturală nu înainteză mai repede. Clasa inteligentă românească a devenit atât de mare și puternică, în că. dacă fie care și-ar face datorința, am produce minuni.

Să nu mi-se observe, că pedeca înaintării noastre mai grabnice e sărăcia, căci înființarea celor aproape o sută de banchet românești, cu capitaluri de milioane toate din punga noastră, de mint eclatant acusa sărăciei. Dacă am fi atât de săraci, cum se susține, n'am fi fost în stare să înființăm nici un institut de bani, cu atât mai puțin să dăm viață unei serii de ele.

Și dacă totuși suntem săraci, apoi sărăcia noastră nu are cauza ei în lipsele materiale, ci aiurea. Fie un popor cât de mic, cât de asuprit, cât de lipsit de bunătăți vieții: el nu este sărac dacă în peptul seu ard focul sacru al entusiasmului, care îi alimentează speranța și încrederea în viitorul seu. Entusiasmul nostru scăzut, noi ne pierdem pe zi ce merge magnetul conducător, ne abatem de pe calea croită de străbunii nostri și rătăcim pe drumuri cari ne duc la prăpăstii. Idealismul nostru stins, ajungem la rezultatul că pentru scopuri culturale nu ne dă mâna să putem jerfi câțiva bani, căci suntem săraci, — dar' în acesalși timp ne n'trecem să semănăm cât de multe acții la banca ce se înființează. Pentru scopuri generale punga noastră rămâne

închisă și nu mai sprijinim de cât aceea ce ne aduce folos material personal.

Suntem săraci de imboldul ceresc care se ne îndemne la fapte înalte, suntem săraci de darul de a jertfi pentru binele comun, suntem săraci de spiritul care se ne învețe a fi impersonali, suntem săraci de dragostea care se ne împreune frați cu frați, suntem săraci de puterea a ne învinge invidiile personale, suntem săraci de dorul a da mână de ajutor acelor cari lucrează pentru înaintarea neamului, suntem săraci de idealuri cari se ne încălzescă sufletul amorțit. Iată sărăcia noastră.

În asemenea împrejurări, firește, înaintarea noastră culturală lasă mult de dorit. Am făcut, ce-i dreptul, un progres mare, dar' acesta nu stă în proporție cu puterile noastre. Mult mai puțin înaintăm, de cât am puté, căci numai o mică parte a neamului își dă concursul la marea operă a răspândirii luminei.

Cu nespună bucurie și cu legitimă mândrie vedem înmulțirea bărbaților nostri de știință, progresul unora din gimnaziile și alte școle medii ale noastre, cu deosebită fericire aplaudăm înființarea și munca rodnică a reuniunilor femeiești și a școlilor civile de fete, constatăm cu plăcere deschiderea a mii de școle de la sate pentru instrucțiunea poporului: dar' inima ni-se strânge de durere și de rușine, când aflăm numărul înspăimântător de mare al analfabeților, când cetim că sunt o mulțime de sate unde un suflet de om nu știe să cetască și să scrie. Și în durerea noastră exclamăm: unde sunteți preoți și învățători? Cum veți da semnă Atotputernicului de marea misiune ce vi-s'a încredințat!?

Un interesant fenomen ne ofere literatura noastră. Sărmana, este atât de mică și săracă, în cât nu o putem numi de cât: înocut de literatură.

E mică și săracă, dar' se nu ne mirăm de starea ei înapoiată, căci cine o sprijinește? Aprope nimeni. Ea se naște și-și târăște zilele ca orfana părăsită. Ar vrea să-și împlinescă misiunea, dar' nu pte, n'are cu ce să trăiască, și mure de foame.

Mai de mult, parcă publicul nostru sprijinia mai călduros literatura română. Când răposatul Gavra începuse să scotă la lumină „Teatrul” seu și „Chronica” lui Șincal, nu era preot de pe vremi în a cărui casă modestă se nu le fi aflat. Astăzi trece drept raritate acela din clasa numită „inteligentă”, care cumpără câte o carte românească.

Ceea-ce am zis în general despre literatură, se pte aplica în special la presa noastră. La alte națiuni presa este un ram industrial foarte rentabil; la noi un mijloc să și istovești viața și să-ți cheltuiești paralele. În ceea-ce mai diferim de lumea străină este productul special al publicului românesc, care se numește „abonant restanțier”.

În starea această tristă, ce ne ofere îndolența clasei noastre inteligente, ne licărește ca o lumină salvătoare deșteptarea poporului. Dacă „inteligința” nu cumpără cărți românești și nu sprijinește ziaristica, avem nespuna mângâiere și plăcere să vedem cu căia bucurie poporul nostru știutor de carte își dă bănișorii pentru produsele presei populare, cum se răspândesc prin toate satele române — cu conducători harnici — broșurile și organele de publicitate menite pentru popor.

Ceea-ce mai trebuie să accentuăm în favorul poporului nostru, este afirmarea sa pe terenul teatral. Câtă vreme clasa noastră mai ridicată numai ici-colo dă câte o reprezentațiune teatrală, poporul în toate părțile urcă scena și surprinde lumea cu talentul seu. Raportul prezentat în fie-care an de secretariul societății noastre arată că reprezentațiile teatrale date de popor se tot înmul-

țese și că ele formeză marea majoritate a tuturor reprezentațiilor de diletanți.

Acosta constatare, în fața decadenței ce ne izbește din partea păturei mai culte, ne indică unde avem să căutăm tăria noastră în viitor. Poporul ne este mântuitor. Lui se ne închinăm!

Rentorcându-ne la literatura noastră și în special la literatura beletristică, putem să afirmăm că pricina pentru care ea nu poate lua un avânt, este lipsa sprijinului femeiesc.

La alte națiuni beletristica are cercul ei de aderență în deosebi la femei. La noi cercul acesta este cât se poate de îngust. În lipsa de creștere românească, cele mai multe dame române nu cetesc românește. Și dacă dau orești-care sprijin ideilor noastre culturale, sprijinul acesta se manifestă numai prin prezentarea lor la balurile românești.

Femeia română încă nu este la înălțimea misiunii sale culturale. Vorbă îndresnăță acasta în fața toasturilor obicinuite pentru preamărirea „femeii române”. Vorbă cutezată, dar întemeiată.

Priviți charta neamului românesc și aveți să vă convingeți.

Intrați în saloanele de dincolo de carpați și vi-se va păre că sunteți în Franța. Damele conversază și cetesc numai franțuzește.

Dincóce de Carpați, dealungul graniței spre România, cultura damelor noastre din pătura mai avântată este germană. Pretutindeni numai cărți și reviste germane. Ele vorbesc și românește, dar limba de intimitate a lor este cea germană.

Odată am avut o discuție foarte interesantă cu o damă din părțile acelea.

— Poștește în biblioteca mea, — mi-a zis dînsa — și ai să vezi că critica d-tale e prea severă. Eu am și produsele literare române mai de seamă.

Și dându-i brațul, intrăram în biblioteca ei, un salonaș cochec, în mijlocul căreia se afla un etager cu cărți legate luxos.

Dau o privire repede asupra raftului dinaintea mea: Și cetesc cu voce 'naltă:

— Schiller, Heine...

Dar' dama mă întrerupe, arătând alte volume:

— Eminescu, Coșbuc...

Și se uita la mine cu un aer triumfător. Eu luai în mână volumele să le frunzăresc. Schiller și mai cu seamă Heine se vedea că a fost mult citit, căci se cunoșteau urmele mîn lor pe fie-care pagină. Eminescu și Coșbuc era curat curățel, par'că tocmai atunci ar fi eșit de sub teasc.

Arătând aceste volume dîmnei, îi zisei:

— Curățenia acestor volume arată devotamentul înalt ce simțiți pentru literatura română.

Dîmna a înroșit și n'a mai zis nici un cuvânt...

Intocmai cum în părțile marginase cultura damelor române este germană, astfel la

cele mai din lăuntru țerii este ungurească. Nici acolo, nici aici, literatura noastră nu se găsește a casă. Este mic, foarte mic numărul acelor, pe a căror masă de cetit găsești o carte sau o revistă românească. Mai cu seamă la fetele elevale școlilor civile de fete înființate în timpul din urmă.

Când femeia română inteligentă va avea o cultură mai românească, atunci și beletristica noastră va înflori.

Ochirea ce am făcut asupra stării noastre culturale se ne pună pe gânduri și să căutăm cu toții mijlocele de îndreptare, ca astfel să putem ridica neamul nostru la nivelul dorit.

Elemente cu cari putem să facem urcușul acesta, avem destule. Să deșteptăm curajul de inițiativă, să închiegăm forțele de muncă, să însușim convingerea datorinței, să înarmăm pe toți cu credința victoriei și succesul are să fie strălucit.

Suntem un neam de oameni nu prea mulți, în mijlocul națiunilor mari. Dar numărul mic se nu ne descurajeze. În cursul stăruințelor noastre să ne inspire vecinic curaj profeticele cuvinte ale augustei regine-poete Carmen-Sylva: „Nu trebuie termuri mari, trebuie numai inimă mare!” Nu trebuie, ca o națiune să fie mare, e destul să aibă numai oameni cu inimă mare, pentru-ca ea să înflorască și să fie fericită.

Oameni cu inimă mare îți doresc ție, scumpul meu neam românesc!

Cu acasta dorință deschid adunarea generală.

Revistă esternă

Sedanul Rușilor! În săptămânile din urmă veniau foarte puține știri despre operațiunile oștirilor din Mandjuria, chiar și cele câte veniau raportau aproape tot numai despre ciocniri de avangarde, ori demonstrațiuni strategice, din ce se deducea că Japonezii — conform tacticii lor observată în întreg decursul războiului — se pregătesc la lucru mare, ear' acest lucru mare s'a început deja. Marți dimineașă s'a început lupta mare, decisivă, la Liaoiang.

Kuropatkin, comandantul oștirilor rusești făcuse deja toate pregătirile spre a se retrage la Mueden; proviantul și l' spedase deja peste riul Taicoho și câteva coloane mai mici încă erau deja pe cale spre Mueden, în timp ce flancul de la Ansancean și cel de la Anping stăteau în luptă cu Japonezii spre a-i ține pe loc până va pleca de la Liaoiang grosul armatei. După lupte de două zile și cu mari jertfe Japonezii au ocupat ambe punctele acestea și imediat au plecat apoi în marș forțat spre Liaoiang. Astfel Kuropatkin a fost silit să primiască lupta.

Marți în zori de zi au început Japonezii bombardarea centrului rusec. Lupta decurge

încă și într-o lume așteaptă cu mare încredere rezultatul ei, fapt fiind că într-o putere armată a războitorilor își măsoară în ea puterile, știința strategică și insuficiența pentru cauza în a cărei apărare au ridicat armele. Peste 300.000 de oameni și 940 tunuri au în luptă Japonezii, ear' armata rusescă se evaluează cam la 250.000 de oameni și 670 tunuri. Armata rusescă e în desavantaj și prin faptul că la spatele ei e riul Taicoho, care în cas de pierdere a luptei îi împiedecă retragerea. Mai e apoi o știre, de va fi adevărată, că o colonă japoneză încă la începutul luptei a plecat spre nord, ca să strice calea ferată și să stea în calea retragerii Rușilor. Astfel ușor se poate întempla, ca Liaoiang să devină pentru Ruși aceea ce Sedanul a fost pentru Francezi în războiul din 1870—71.

Convențiunea comercială cu România.

Ziarele ni au adus înainte cu câteva zile știrea, că într-o guvernul nostru și cel al regatului român în curând se vor începe tratativele cu privire la legarea convenției comerciale.

Pentru noi, cari veacuri de arăndul obicinuit am fost a trăi în legături bune comerciale, industriale și economice cu locuitorii regatului vecin al României, vestea este de o deosebită importanță din toate punctele de vedere, fiind-că de la stabilirea raporturilor comerciale dintre aceste două state vecine depinde și starea noastră materială.

Cine nu știe ore că locuitorii Români, Secui și în parte și Sași din ținuturile marginase cu România, înainte de acasta numai cu vre-o două decenii treceau de cei mai iscușiți comercianți pe piețele magiare și române, ba chiar și pe cele ale Austriei, așa că comerțul pe care poporul nostru din părțile ardenele îl purta cu locuitorii vecinului regat al României, a fost ajuns la o stare înfloritoare, menită a contribui cu succes la promovarea intereselor noastre de stat și în același timp în măsură suficientă la asigurarea existenței poporului din aceste ținuturi?

Deodată însă, din bun senin, granițele dintre statul nostru și cel român prin fel și fel de restricțiuni s'au închis, punându-se stavilă comerțului și comunicațiunei pline de viață de odinioară, și rezultatul este: pierderi colosale cauzate intereselor noastre de stat pe terenul afacerilor comerciale, industriale și economice, și totodată ruinaarea locuitorilor din părțile marginase în cele materiale.

Acastea sunt rezultatele războiului vamal magiaro-român!

De atunci și până azi, locuitorii ținuturilor ardenele, Români, Secui și Sași, avisați fiind numai la comerțul intern, trăiesc în împrejurări foarte grele, fiindu-le cu desăvârșire imposibilă validitatea în afară. Și urmarea este emigrarea în masă a poporului

în țeri străine, ear' în timpul mai nou la America.

Guvernânții nostri, ce i drept, din când în când se ocupă și cu emigrarea poporului din ținuturile ardenele, indicând ca măsuri pentru sanarea acestui rău aplicarea diferitelor măsuri de restricțiune, dar' nici unul dintre dîșii nu mărturisesc aceea ce înaintea noastră a tuturor este cunoscut, că adevărat emigrarea în masă a locuitorilor din ținutul Ardealului se întâmplă din cauza împușcării mijloacelor de trai, cauzate prin închiderea granițelor, — prin aplicarea mijloacelor de restricțiune — în spre bogatele comori ale României.

Pe cât de plăcut lucru este a vorbi despre relațiunile comerciale în cari trăiau odinioară comercianții nostri cu boerii români și cu conții și baronii magiari, pe atât de jalnic este a privi acum la sörtea tristă în care se află locuitorii acestor ținuturi în urma războiului vamal.

Este într-adevăr înălțător a asculta cum niște țărani știu să vorbescă despre Viena, Budapesta, Cluj, Arad, Oradea-mare, București, Craiova, Galați etc., tot atâtea localități importante din punct de vedere comercial, cari le-au sădit în inimi un șir de bogate suveniruri despre un trecut pe cât de măreț pe atât de glorios. Dar' de altă parte este foarte dureros când se gîndește omul la împrejurarea, că dibaci comercianți, în urma restricțiunilor guvernului nostru și ale celui român, sunt echiși acum cu desăvârșire din comerțul estern.

Inchiderea granițelor bogatului pământ al României, care pentru strămoșii nostri veacuri de-arăndul a fost izvor nesecat de bogăție, prin fel și fel de măsuri restrîngătoare, (taxe mari etc.) ne-a isbit deci la pământ, făcându-ne să ne uităm trecutul.

Acastea sunt motivele cari ne fac, ca noi, locuitorii ținuturilor ardenele marginase cu vecinul regat român să ne îndreptăm cu o deosebită atențiune privirea asupra tratativelor comerciale ce în curând se vor începe între guvernul nostru și cel român.

În ajunul acestui eveniment atât de important pentru noi, află cu cale a da publicității și o parte din raportul camerei de comerț, care raport în acastă chestiune cu cunoștință de cauză se exprimă astfel:

„Cercurile economice reprezentate de noi din circumscripția acestei camere sunt pline tot mai mult de îngrijire, că ore va succeda să se pōtă susține măcar și numai comerțul estern cu țerile ostice atât de redus de aproape două decenii?”

Din nenorocire, prospectele pentru a ésta în timpul din urmă au devenit și mai nefavorabile de cum am trebuit să le arătăm înainte cu un an; ba trebuie să mărturisim, că publicațiunea noului tarif vamal român, acceptat deja de Camera și Senat, a produs un efect de constanță generală.

FOIȘORĂ

Măntuire.

Și azi, pe când în mine totul tace,
În cartea ta caut adevăr și pace.
Luceafărul din zare strălucește,
Călin, ca un preot mă spovedește.
Sonetu'mi picură pe suflet rouă,
Ear când te rogi, ca timpu'n loc să steie, —
Suspîn, mi-aduc aminte că 's femeie,
Pe visul meu s'așterne sloiu de gheață.
Atunci apari din undă și din ceață,
Cu glas necunoscut mă chemi pe nume
Și 'mi spui, să nu caut ideale 'n viață.

Maria Cunțan.

Relațiile Ardealului

cu principatele române pe vremea lui George Rákoczy I. și II. (1630—1660).

(Fine.)

În sfîrșit reușește Mateiu prin stăruința și dibăcia sa, dar' în măsură egală și în urma întreprinderii lui Rákoczy pe lângă prea înalta Pōrtă, ca să capete caitanul de întărire de la sultan. Acum i-ar fi fost asigurată domnia, dacă în același timp nu s'ar fi suit pe scaunul domnesc al Moldovei un trufaș și nesățios ca Vasilie Vodă Lupul, pe care — după cum scrie Miron Costin — „nu-l încăpea Moldova ca pe un om cu hrea înaltă și împărătescă mai mult de cât domnescă”. Chiar de la începutul domniei sale acest ne-

astămpărat vodă pornise cu vîrjămașe asupra lui Mateiu: voia să-l doborîe din scaun și să pună în locul lui pe fiul său, care era „un slab și desnodat de mîni și de picioare” (Miron Costin Letopiset. cap XV), ear' mai în urmă pe ginerele său Timuș. Într-o domnia lui Mateiu fu conturbată din pricina atacurilor fătșe, ori a uneltirilor doamice, pe cari acest Vasilie Vodă Lupu (nume corespunzător firei sale) le înfrîpa necontent, când pe la Pōrtă, când prin Ardeal pe la Rákoczy, ori pe la Tataři și Cazaci. În toate aceste tulburări Rákoczy totdeauna pînă la urmă făcea că pînă la urmă pe Mateiu, dar' pentru aceea nu scăpa nici odată prilejul să aducă și pe Domnul moldovean în raport de atăr-nare față de sine, lucru care pe lângă toate stăruințele nu i-a succedat nici chiar după încercările de a înjgheba legături de cumetrie și pe urmă chiar de cucerire cu Vasilie Vodă. Așa departe tot a putut-o duce Rákoczy, că în anul 1644, când porni contra imperșilor, să aibă în ajutorul său oști din partea ambilor domni români. Pentru vîrjămașia care se 'nucubase între Moldoveni și Munteni, e caracteristică știrea, care ne spune, că Moldovenii n'ar fi voit să însoțescă pe Rákoczy, sub cuvînt că ei nu pot merge pe același drum cu Muntenii, pe cari îi ureasc atât de mult. În sfîrșit Moldova ajunge și ea sub suzeranitatea lui G. Rákoczy II, dar' numai după căderea lui Vasilie Lupul (1654) pe timpul lui Ștefan George (Ștefan X). Ear' în Muntenia starea de sub Mateiu se menține și sub urmașul acestuia, sub Constantin Șerban, care la început nu voise a fi tributar craiului ardelean, și se opuse, până când o rescolă militară, aceea a semenilor il sili să

cără ajutorul lui G. Rákoczy II, care în persoană conduse 30.000 ostași și scăpă pe domnul muntean din înșurătură. În schimb acesta îl dă lui Rákoczy o sumă considerabilă și primește a-i fi tributar. Lui G. Rákoczy II amîndoi domni români îi dau ajutor ostășesc când pornește contra Polonei, pentru o aventuriușă cucerire, din care se reîntorce cu înfrîngere totală și cu rușine. Urmarea a fost, că Rákoczy a căzut în disgrația Pōrtii, și mai pe urmă căderea lui provocă și mîzirea domnilor români aliați cu dînsul. Cu sfîrșitul domniei lui George Rákoczy II se curmă raportul semeolalt mai sus și care durase 25 de ani între Ardeal și țera românească, ear' 6 ani între Ardeal și Moldova.

Tote aceste lucruri le aflăm espuse în cartea dlui Görög în mod temeinic și clar, într-o povestire amănunțită și cu o obiectivitate, care nu dă greș. Lucrarea, deși cuprinde multe detalii, totuși e scutită de pedanterie și de îngrămădirea fără seamă a datelor seci, cari înurează pe cetitor și îl abate de la ce e esențial și mai demn de luare aminte. Pe lângă cronica lui Szalárdi (Siralmas magyar krónika) memoriile lui Kemény, actele și documentele publicate în colecții ungurești, di Görög, pentru mai deplină siguranță și putință de a controla, nu și-a pregătit a consulta cu conștiințositate și publicațiunile românești referitoare la acastă chestie. Mai ales la mărturiile dlor Irga și Sirbu să provocă de multe ori. Dintre izvoarele contemporane autorul, după cum am observat, a dat prea puțină atenție știrilor, cari se cuprind în memoriile lui Kemény cu privire la sinceritatea, adevărul și sinceritatea mani-

festată din partea lui G. Rákoczy primul față de Mateiu Basarab, când acesta era în conflict cu Vasilie Vodă Lupul.*

Amintesc acasta numai fiind-că autorul într'un loc învinuiește pe Mateiu Basarab pentru politica sa în doi peri, deocă aceasta după ce încheiasse deja alianța cu Rákoczy, neavînd probabil destulă încredere în agățatul și dibăitorul său pa'ron, încercase o asigurare și din partea Turului și intrase în tratative pentru încheierea unei alianțe și cu Viena, mai apoi cu Veneția. Dacă pōte fi vorba aci de o duplicitate politică, atunci nu mai puțin adevărat e, că tot mai acastă duplicitate i se pōte în uita în măsură mai mare lui G. Rákoczy I; atât pe baza planșurilor lui Mateiu către G. Rákoczy II, fiul pentru ușurarea condițiilor de alianță, cât mai ales pe baza știrilor aflătoare la Kemény, pe cari di Görög ori le aprōbă, ori le respinge, totuși ar fi trebuit să le menționeze, într-o formă ori alta.

I. Lupas.

*) Cf. memoriile lui Kemény la litera Q pag. 289—295, unde se spun următoarele: „Az fejedelem ily fraudulenter cselekedék szegény Máté vajdával, hogy színelen tetteket szegélyeztet, annak czégeresb voltárt és hiteleért Kornis Zsigmondot szallitá az Bárczaságra hadakkal... harmadrésztől pedig Barsai Ákost Lupulhoz expedialá az fejedelem akarván végezni vele, hogy az Máté meg nem segitesejért mit s hogy legyen az dolog, kit az Ursten csaknem oda is veszte tolvajok miatt. Csak az igaz ügyet Isten megsegíté s Máté erősen megverte Lupult, aztán szegény újabb és erősb diplomát extrahált tőlünk, de itt is az fejedelem álmokál cselekedék: mert az ország diplomájában semmi exceptio nem vala, in privato maga személyében az kit ada, abban az törököt tatárt excipialta.”

Tariful vamal, care și-l stabilise regatul României, după premergerea războiului vamal cu monarhia noastră de pe la mijlocul anilor optzeci, la 1891, respective cu modificările legii prime de la finea anului 1893, tot mai ținea la stabilirea unui șir mai lung de pozițiuni vamale în ore-care măsură a posibilității în comerțul internațional, de-și ceva extraordinar, — întru cât urcarea tarifului fusese împinsă adese-ori până la limita extremă, — pe când taxele noului tarif vamal român trec chiar și peste temerile acelor exportatori ai noștri, cari totdeauna erau inclinați să privească prin cea mai neagră prismă desvoltarea lucrurilor în statul vecin.

Acest tarif nou conține o mulțime de urcări exorbitante de taxe, cari sunt de natură a deștepta credința, că România voește cu tot dinadinsul să urmeze o politică într-adevăr prohibitivă în ce privește comerțul esteri. Că în România există peste tot tendința de a urca taxele vamale în direcțiune protecționistă, în fine, după eșecurile ultimilor douăzeci de ani nu ne mai putem mira, dar' cutezanța taxelor noue trebuie să provoce uimirea noastră legitimă, și aceasta cu atât mai mult, cu cât ea lovește și astfel de mărfuri, cari după cât știm noi, acolo nici nu se produc încă de loc, sau a căror producțiune abia a trecut peste stadiul începutului celui mai primitiv.

(Va urma.)

Fundațiunea lui Gozdsu.

Representanța fundațiunii lui E. Gozdsu întrunită Duminecă în 28 l. c. aici și-a terminat afacerile Mercuri.

Înainte de toate a constatat că din stipendistii vechi în anul școlar expirat au obținut diploma de doctor: a) în drepturi 10, b) în medicină 2, c) în științele politice 1, — în total 13.

Au absolvat studiile: d) studenți la filosofie 2, e) la politehnică 2, f) la montanistică și silvicultură 3, g) la cursul administrativ pentru notari 1, h) la școlile medii 4, i) la școala de cadeți 8; au terminat deci studiile 33.

După acestea: 1. S'au votat ajutoare pentru 37 rigoroșanți vechi și noi în sumă de 21.532 cor. 2. Stipendii pentru studenți la drepturi, vechi 37 în sumă de 19,350 cor., noi 12 în sumă de 6.400 cor., pentru studenți la medicină, vechi 11 6.700 cor., noi 3 1.500 cor., la filosofie, vechi 9 6.400 cor., noi 2 1.000 cor., la politehnică, vechi 4 2.900 cor., noi 1 500 cor., la academia comercială, vechi 1 800 cor., noi 2 800 cor., la silvicultură 1 nou 800 cor., la agronomie 2 vechi 800 cor., la farmacie, vechi 1 400 cor., nou 1 400 cor., la școala superioară pentru veterinari, nou 1 500 cor., la școala de cadeți, vechi 5 2000 cor., noi 9 3600 cor., la școlile medii, vechi 6 1880 cor., noi 7 4400. La oaltă 152 stipendistii.

Nr. 8295 Școl.

[3—3]

CONCURS

Cu începutul anului școlar 1904/5 sunt a se conferi din fondurile archidieceșane următoarele stipendii:

I. Din fundațiunea „Coloșea” 2 stipendii câte de 120 corone, pentru tineri români greco-orientali din archidieceșă, cari studiază, au purtare morală bună și sunt lipsiți de mijloce.

II. Din fundațiunea „Peioviici” 1 stipendiu de 100 corone pentru tineri tot în condițiunile de sub punctul precedent.

Cererile de concurs sunt a se înainta la Consistoriul archidieceșan în termen de 30 zile de la prima publicare a acestui concurs în ziarul „Telegraful Român”.

Cererile de concurs să fie instruite cu următoarele documente toate în original:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar din anul școlar 1903/4.
3. Testimoniu despre starea averii părinților și alte referințe sociale.

4. Eventual alte documente recomandătoare.

Cererile întrate după expirarea concursului nu vor fi luate în considerare. Sibiu, 12 August 1904.

Consistoriul archidieceșan.

NOUTĂȚI

Consistoriul metropolitan. Ședințele ordinare ale consistoriului metropolitan s'au început astăzi sub prezidiul Excelenței Sale I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu, fiind prezenți Preasfinții Lor episcopii Nicolae Popea și Ioan Papp, Preasfinții Lor archimandriți Filaret Musta și Augustin Hamza, Cuvioșii Sa protosineclul Dr. Eusebiu R. Roșca, protopresbiterii Matei Voileanu, Ioan Papiu, Mihai Popoviciu, Ioan Droc, Constantin Gurban și Dr. George Popovici.

Dintre mireni sunt prezenți dnii Partenie Cosma, Petru Pipoz, Ioan Lengeru, Nicolae Zigre și Ioan Budințianu.

Serbare familiară. „Gazeta Transilvaniei” e informată că din prilejul aniversării a 80-a a zilei natale a dlui Ioan cav. de Pușcariu, jude curial în pensie și membru al Academiei Române, va avea loc Duminecă (4 Septembrie n.) o frumoasă serbare familiară la Bran, unde trații, fiu și numeroși nepoți ai venerabilului octogenar se vor întruni spre a-l felicita și a-i dori încă mulți ani fericiți. Ne asociem și noi din toată inima la dorințele de bine, dorind dlui Pușcariu și din a noastră parte ani mulți fericiți.

Murad V. O telegramă din Constantinopol raportează că Murad V., sultanul detronat al Turciei, a răposat, în urma bolii de glicozurie. Murad a fost fiul sultanului Abdul Medjid și frate cu sultanul de acum. A ajuns pe tron în 30 Maiu 1876 după unchiul său Abdul Aziz, detronat prin o conspirație de palat. Dovedindu-se însă incapabil de domnie, în 31 August 1876 a fost detronat și închis în palatul Cragan de la malul Bosforului, ear' pe tron a fost ridicat fratele său Abdul Hamid.

Himen. Dl Victor Lazar și-a serbat cununția Duminecă, 28 August n. în Constanța (România), cu dna Ana Florea din Sibiu.

— Carolina Crișan și Ioan Magda, vice-notariu, fidanțați. Bunic luna lui August 1904.

Incoronarea de la Belgrad. Folia oficială a Sârbiei publică programul încoronării regelui Petru, conform căruia în 20 Septembrie după amiază însoțit de încoronare vor fi duse în catedrală cu procesiune și vor fi sfințite, apoi tot cu procesiune vor fi returnate în palatul regal. În 21 Septembrie se va face încoronarea, după care urmează recepțiunile în palatul regal, banchet și reprezentări teatrală. În 22 Septembrie va fi mare paradă militară, ear' sera primiri la curte. La actul încoronării va asista și corpul diplomatic aflându-se în Belgrad.

Pentru catedrală. La colecta pentru zidirea catedralei au mai intrat următoarele sume: I. Pe lista parohiei Trémpoele (tractul Abrud) de la: Ioan Slevaș 1. Macarie 2 corone; Elena Cristea 2 corone; Iosif Nicula, Petru Slevaș, Nicolae Petruș 1. Stef, Ghiuș Medruș, Maria Medruș 1. Ghiuș, Maria Boca, Nuș și Sofia Medruș, Nicolae și Elena Jurca, Maria Toma, Nicolae Scrobote, câte 1 coronă; mai mulți credincioși cu contribuiri în sume sub o coronă 15 cor. 70 fileri. De tot 29 corone 70 fileri. II. Pe lista parohiei Sebeșul de jos (tractul Avrigh): cassa bisericeii 10 corone; ved. Maria Doican 5 corone; Ioan Micu senior 5 corone; Ioan Stoica 4 corone; Vasile M. Tălvau 3 corone; Toma Flucă, Ioil Maerean, Ioan Doican, Ioan I. Măerean, Achim Micu, Alexandru Neagoe, Ioan Micu junior, câte 2 corone; Teodor Totan 1 cor. 40 fileri; Nicolae Cl. Crapein, Spiridon Posa, Toma Totan, George N. Stoica, Iosif Popa, Iosif T. Roman, Ioan Bobeș, Toma Ritivoiu, Ioan I. Roman, Nicolae Buduleț, Vasile Dragotă, Ioan Anghel Posa, Iosif Măerean, Ioan T. Luca, Toma T. Roman, I. N. Ritivoiu, câte 1 coronă; de la mai mulți credincioși cu contribuiri în sume sub o coronă 28 cor. 52 fileri. De tot 87 corone 92 fileri.

Teologie rusă în Constantinopol. Călugării rușești din Muntele-Arhos au obținut de la sultanul concesione să edifice în Constantinopol seminarul teologic. La început voiau să facă seminarul în comuna Kare, lângă Muntele-Arhos, dar' comuna nu li-a dat voie. Astfel au cerut și au căpătat apoi de la sultanul concesione de mai sus. De altcum Rușii mai au în Constantinopol două institute de învățământ și un muzeu arheologic.

Ajutore pentru candidații de auditori. Prin un circulariu trimis facultăților juridice ministrul ung. de culte și instrucțiune publică atrage atențiunea tinerimei la concursul pentru primire la cursul de auditori militari, comunicând și condițiunile de primire. Concurenții trebuie să aibă examenul juridic de stat („államtudomány vizsga”) să fie apți pentru serviciu militar și să cunoască în scris și graiu limba magiară. Pot fi primiți și concurenți cari nu știu bine nemțește, dacă ofer garanță că în timpul cursului o vor învăța. Cei primiți vor avea pentru întreținere subvenție de 1200 corone și ajutoriu de 200 corone.

Tren aruncat în aer. Un tren ce ducea soldați ruși la războiul cu Japonia, în apropiere de gara Taisev (în Siberia) trecând peste cartușe de dinamit a fost aruncat în aer. Explosia dinamitului a fost așa de puternică, în cât a sfărmat tot șandari 36 vagoane. Peste o sută de soldați au murit, ear' numărul răniților e foarte mare. Se crede că dinamitul a fost pus de spioni japonezi.

Foc mare în Berlin. Duminecă noptea a ars în apropiere de Berlin o fabrică de zahăr, care era cea mai mare fabrică din Germania. Paguba e aproape cinci milioane de marce, pe cari însă societatea proprietară le va căpăta de la cele 13 societăți de asigurare, la cari fabrica era asigurată.

Motivare — curioasă. „Jogtudományi Közlöny” publică o sentință a Curiei adusă sub nr. 2017 x 1904 în un proces de divorț. Acusatorul cerea despăgubire de soție-sa, într-o altă motive, și pe motivul că soție-sa a mers și a petrecut la Marienbad, apoi la Ba regszász fără să fi cerut și obținut învoarea soțului ei. Curia a respins cererea de divorț, motivând că petrecerea soției la băi — fie chiar și contra voinței bărbatului — nu a putut fi considerată ca „părăsire nejustificată”, deosece acuzata a dovedit cu atestate medicale că a mers la băi să facă cură. Firește!

Abundența de aur în Japonia. Săptămânile trecute au fost descoperite în Japonia, la Iwate, câmpuri aurifere, a căror abundență de aur se evaluează la circa 100 milioane de fonți sterlingi (1 t. st. = cam 25 corone). Preparativele lucrărilor de exploatare s'au și început deja.

Croitoria Gebora. Atragem atențiunea cetitorilor asupra anunțului dlui Gebora de pe pag. 4 a numărului nostru de astăzi.

Crema Margit a lui Földes întrece toate cosmeticile. Delatură grabnic și sigur pistruiele, petele de ficat, jubruțele, sbârcelile și alte necurății de pe obraz; crema aceasta nu numai înfrumusețează obrazul, ci îl și întinerește. Prețul 1 cor, borcan mare 2 cor. de capăt la producător: farmacistul Clemens pe Földes în Arad, cum și în toate farmaciile, drogeriile și parfumeriile. De imitații se avertisează.

Struguri buni. Struguri buni de masă se află la George Dîrlea în Gălga (u. p. Vălgos). Prețul unui coșu de 5 kgr. francată costă 3 cor. Dacă se comandă 5 coșuri decăta costă un coș 2 cor. 90 fileri. Comandele se pot face cu rambursă postală.

Mama mea a fost ani de-a rândul bolnavă și de când poartă crucea itale după electro-magnetul și-a recăpătat sănătatea, pentru ceea-ce nu am cunosc destule ca să-ți mulțămesc. Cu stimă: Gyököny János, com. Tolna. E lipsă de o dovadă mai frumoasă, că crucea după electro-magnetul a dlui Müller Albert (Bps a, V., Vadsz-ut. 42/V.) R. B. nr. 86967 are o mare putere vindecătoare asupra omenimei?

Cărți și reviste.

„Amicul Tinerimei”, fole de cunoștințe folositoare pentru educația tinerimei române, redactată în Târgu-Jiu (România) sub îngrijirea directorului gimnazial I. Moisil, a spărut pe August (fasc. 8, anul de esă tință 2) cu următorul sumariu: Amintiri din copilărie (episoade din viața școlară) de Nepos; Detunata (din opul „Zarandul și Munții Apuseni” de Silvestru Mldovan), Cunoștințe

despre lună, date sub formă de „conferințe” despre călătoria în lună a savantului Home-sianu; apoi o poveste egiptenă; un tractat de N. Petra-Petrescu sub titlul „Meseriașul”, cu îndemnuri pentru îmbrățișarea meseriilor; descrierea unei întâlniri cu un șerpe sunătoriu, și altă lectură instructivă pentru tineret.

„Amicul Tinerimei” apare în fascicoli lunari în Târgu-Jiu și costă 8 corone pe an. Director și proprietariu: Ioan Moisil.

Din public. *)

Mulțămite publice.

Tinerimea studioasă din Seliște și-a ținut obicinuita petrecere de vară Marți în 20 Iulie (2/VIII) în ziua de sf. Ilie. Cu această ocaziune au binevoit a contribui la fondul pentru ajutorarea studenților săraci următorii: D. Algya, colonel, D. N. Simian (R-Vâlcea), Ionel Comșa, câte 10 cor., Dr. I. Stroiă, prot., P. Drăgits, prim-pretor, H. Henrich, G. Popa, prof. (București), I. Banciu, câte 5 cor., N. Ivan, asesor cons., D. Cuntan, prof., Dr. N. Comșa, N. Roman, N. Hențiu, not., câte 4 cor., Dr. Schuster, pretor, H. Herbert, pretor, V. Milea, notariu, I. Chirca, notariu II., C. Herța, compt., A. Gluhars, dna Muntean (Gura-rii), B. Popa, D. Arseniu, câte 3 cor., Dr. N. Calefariu, A. Boreia, preot, I. Popa, preot, I. Stefla, preot, I. Roșca Căpitan, D. Popa, primariu, D. Lăpădat, dir. șc., I. Crișan, inv., O. Soră, N. Soră, N. Tîntea, comer., N. Comșa, com., O. Sglimbea, D. Cupu, L. Pop, V. Iosof, dșora C. Stoica, dna M. Timpăniariu, dna A. Blotiu, dna P. Boreia, dșora Sirbu, câte 2 cor., I. Popa, M. Stănescu, I. Topărcianu, I. Fărcașiu, I. Betecuiu, L. Gherman, V. Aron, I. Roșca, O. Greavu, I. Boreia, N. Popa, D. Popa, I. Aldea, S. Rusu, S. Mihăilă, inv., A. Gherman, inv., O. Aron, N. Apolzan, N. Pascu, M. Simoneti, L. Popescu, C. Stoica, D. Hociotă, I. Soră, D. Moga, I. Cupu, M. Aldea, N. Dădărlat, dșora A. Istadie, dșora Greavu, I. Bobelnic, H. P. Petrescu, dșora M. Rău, dșora R. Roșu, N. N., I. Poiană, dna A. Timpăniariu, dna M. Dubenschi, C. Bucșan, dna M. Micăușiu, dna A. Arsenie, dna M. Bejiu, I. Bărsan, I. Stoia, D. Comă, dna P. Boreia și I. Boreia, câte 1 cor., I. Suciu, 80 fil., I. Crăciun, D. Comșa, I. Popa, N. Tipuriță, N. Simoneti, I. Poiană, N. Marcu, I. Ivan, N. Puschila, câte 60 fil., I. Predovici, M. Lupășu, M. Hășigan, M. Popa, câte 50 fil., I. Marcu, I. Șandru, N. N., câte 40 fileri.

S'a încasat cu totul suma de 200 cor. 40 fil. din care subtrăgându-se cheltuielile în sumă de 137 cor. 40 fil. a rezultat un venit curat de 63 cor., care s'a și depus spre fructificare.

Tinerimea studioasă mulțamește pe această cale tuturor binevoitorilor cari au contribuit cu obolul lor la sporirea fondului menit a ajuta pe tinerii studenți lipsiți de mijloce materiale, și i rōgă și pe viitor de sprîgînul lor.

Seliște, în 15 August v. 1904.

Comitetul arangiator.

Cu ocaziunea producțiunei arangiate de tinerimea română studioasă din Cohalm și jur în 28 August în Cohalm au intrat preste taxă următoarele suprasolviri: Dnii G. Maican, inv. în Teușul-român, Ziegler K., oficial de dare, Cohalm, câte 2 cor., Dr. G. Drimba, adv., Cohalm, Ioan Bercan, paroch, Merch-șia, câte 140 cor., Ier. Buzea, par., Stena, 120 cor., I. Rieu, econ., Criș, G. Andron, inv., Ungra, N. Boeriu, teol., abs., Ungra, Ioan Filipescu, par., Merghindeal, B. Curta, par., Bundorf, R. Curta, jurist, Bundorf, I. Roșca, inv. pens., Ungra, fie care câte 1 cor., Lahni H., comer., Cohalm, H. Eneci, par., Macundorf, L. Barbu, ofic. de dare, Cohalm, câte 60 fil. Dșorele S. Curta și M. Curta, Bundorf, câte 50 fil.

Primăsoa binevoitorii suprasolvitori mulțămite nostre și pe această cale.

Esprimăm mai departe sincerile noastre mulțămite în numele tuturor diletanților conducătorului nostru de cântări dlui Andreiu Pora, care a arătat zel extraordinar la instruirea — în timp scurt a coristilor.

În total a intrat 13430 cor., șesele avute 11676, rămânând un venit curat de 17 cor. 54 fil. cu care sumă s'a alimentat „fondul” pentru înființarea unei Reuniuni de cântări, depus spre fructificare.

Cohalm, 31 August 1904.

George Fuciu
president.

Ioan Haizea
controlor.

Romul Pulca
cassariu.

Posta redacției.

Dlul N. H. în G. Forte corecte sunt vederile dale; dar' de atâtea-ori au fost spuse în publicitate, în cât e de prisos a le mai spune.

„Vestitoriul” București. Schimbul vă merge de nou, cu începerea de astăzi.

Nr. 1244 1904.

[258] 1—3

Concurs repetiții

Necompetând concurenți convenabili la concursul publicat în „Telegraful Român” nr. 69 pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională română gr. or. din centrul Branului, se descrie concurs cu termen de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt 600 corone din repartitie pe popor, cuartir, lemne de foc și grădina recerută.

Refectanții la acest post au a se prezenta în vre o Duminică sau sâmbătă în comuna Bârgăuș spre a și arăta dexteritatea în cântările bisericesti și tipic.

Concurenții au a și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul sus indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial.

Bendorf, 17 August 1904.

In conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Agnita.

Nicolae Gavrea
adm. prot.

Nr. 69/1904.

[261] 1—3

Publicare de licitațiune.

Comuna bisericăscă din Poplaca, protopresbiteratul Sibiu, va da în 8/21 Septembrie a. c. la 2 ore p. m. prin licitațiune publică minuendă în întreprindere edificarea unei școle nouă, conform planului și preliminarului de spese aprobat de vener. consistoriu nr. 4914 școl. dto 13 Maiu 1904 în sumă de 31.541 cor. 81 fil.

Întreprinzătorii cari vor reflecta la această întreprindere au a depune vadiu de 10%, ear' minus-ferentul va fi îndatorat a depune cautiunea recerută în bani gata sau în hârtii de valoare.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare se află și se pot vedea până la ziua licitării la oficiul parohial gr. or. d n Poplaca.

Poplaca, în 18 August st. v. 1904.

Pentru comitetul parohial:

Coman Baca
president.

Oprea Olariu
notar. comit. parohial.

Sbór'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena. Prețul cor. 1.50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria archid.

[259] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională română gr. or. din centrul Branului, se descrie concurs cu termen de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

Salariu fundamental 600 corone plătiți în rate lunare anticipative din fondurile bisericești-scolare.

Cuarta în natură și 3 (trei) stângini de lemne pentru încălzitul locuinței; 1/4 juger de grădină eventual 12 corone.

De la concurenți se cere pe lângă calificatiunea specială să aibă cel puțin 6 clase gimnasiale, și cunoștințe temeinice în limba magiară; să cunoască musica instrumentală pentru ca să pōtă înființa și conduce un cor, pentru care va primi o remunerațiune specială de 100 corone.

Cuincuenalele se vor plăti numai după anii de serviciu făcuți la această școală.

Petițiunile instruite în sensul normelor în vigoare sunt a se adresa oficiului protopresbiterial al tractului Bran în Zernești până la terminul sus amintit.

Eforia școlei rom. gr. or. din centrul Branului.

Bran, în 14 August 1904.

George Babeș
paroh, presidentul eforiei

N. Runcean
notariu eforiei.

Văzut!

Ioan Dan
adm. protopresb.

In Septembrie c. începe un

nou curs

pentru desemn de croială, pregătire de haine, cusătură de albituri, împletire cu fuscioare (= K'öppeln), brodare cu aur, cu alb și cu diferite culori, și pentru pregătirea de ori ce lucrări de mână moderne.

Instrucțiunea se pōte face în toate trei limbile țerii. (254) 2—3

Se primesc domnișore și cu întreaga întreținerea.

Maria Lurz

Sibiu, strada Măcelarilor nr. 6, parter.

„CRIȘANA“, societate de economii și credit în Brad.

Convocare.

Pe baza statutelor modificate se convoca

Adunarea constituantă

a societății de economii și credit „CRIȘANA“ pe **Duminică în 18 Septembrie n. c. la 3 ore p. m.** în localul societății, în **Brad**.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea membrilor prezenți.
3. Constituirea adunării.
4. Alegerea direcțiunii.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere.

În lipsa membrilor receruți, cari să represinte 1/3 din capitalul social adunarea în sensul §. 47 se convoca și se va ține în 25 Septembrie n. a. c. la 3 ore p. m.

Dreptul de vot în sensul §. 47 se pōte esercia sau în persoană, sau prin plenipotențierea altui membru al societății.

Brad, la 20 August 1904.

(260) 1—1

Direcțiunea.

Am onore a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în piața mică nr. 11 în dosul păpușcarilor.

Deore-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corone anual mai puțin, mă aflu în plăcută poziție a pute servi cu prețuri și mai eftine, și mi-am propus, ca — dacă Dumnezeu îmi va ajuta — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țărănești, precum bumbac, pēr, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și cārpe de pēr, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în cămăși de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manchete, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, ploiere, cămăși de dame, camiole, fuste, cretonuri, pergaluri, barcheturi, stoffe de pēr, și toate captușile recerute la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o mii aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre eftinătatea și soliditatea prăvăliei mele. [39] 26

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez cu totă stima

Aurel Popescu.

Redactor responsabil Teodor V. Pacatian.

Epilepsia.

Cine suferă de epilepsie (nevoie), convulsii și de alte morburii nervoase, să cēră broșură asupra acestora. Se capătă gratis și franco prin „priv. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.”.

(90) 20—52

**Din oficiu concesionata
școală comercială**

privată (nainte R. Pöschl)

a succesorului lui

ALOIS WEISS

pentru

băieți, tineri, fete și femei.

Viena, I. Getreidemarkt 16

Inscrieri și programe în biroul institutului.

Inceperea cursurilor la mijlocul
(241) 3—3 lunei Septembrie.**2 băieți sau studenți**

se primesc în cuartir **Strada Poplăcii nr. 30.**

(256) 1—1

Un candidat de avocat

perfect în stil magiar și român, se primește momentan pe lângă condițiuni foarte favorabile în cancelaria avocatului Dr. Mátyás Lazar, Sibiu, strada urezuului nr. 11. [250] 2—3

Ciocolada de tanin

a lui Sztraka

are efect escelent la copii și la vērstnicii
contra urdinării

Prețul 40 fileri

Se capătă în fie-care a-potecă.

[222] 6—8

P. T.

Pentru a satisface dorinței generale a clientelei noastre, de care în partea cea mai mare ne bucurăm de ani îndelungați, m-am decis a purta mai departe

croitoria de domni a tatălui meu Ioan Gebora

pieța mică nr. 10, care există deja de 60 de ani. Cu conducerea am încredințat pe colaboratorul nostru fidel, care stă în serviciile noastre de 35 ani, cum și un specialist instruit în academia vieneză de croitori.

Asigurând de recunoșterele prețuri civile și de efectuare reală, rog la casuri de eventuale trebuințe pentru binevoitoare acordare de prețioase comande

Sibiu, în August 1904.

Cu deosebită stimă

Adalbert Gebora

singurul proprietar al firmei Ioan Gebora.

Săpunul Schicht

cu marca:

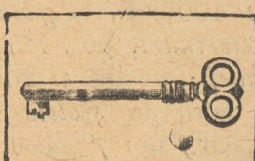
„cerb“

ori

„cheie“

e cel mai bun, mai spornic și prin urmare cel mai eftin. E liber de substanțe stricăciuse.

Se capătă pretutindenea!

(122) 13—34

!! La cumpărare să se observe, ca fie-care bucată de săpun să fie provădută cu numele Schicht și cu o marcă de sus. !!

Intrarea Str. Cîsnădiei 10.**Schimbare de local!****Ospetăria „Bereria trei stejari“**

(„Drei Eichen Brän“) a lui

Henric Ballmann

de la 1 Septembrie n. a. c. se află în casa proprie a Bereriei trei stejari

Strada Cîsnădiei nr. 10 și Strada Brukenthal nr. 5.

peste cale de cofetăria Frenzt.

Aducând această la cunoștința onoratului public, aduc și sinceră mulțămintă tuturor stimaților mei oșpeți pentru încrederea de care m-au împărțit până acum, rugându-i totodată ca această încredere să-mi-o păstreze și în noul local. (253) 2—3

Ca până acum, așa și în viitoriu voi servi cu berile escelente ale Bereriei trei stejari, cu cunoscutele vinuri naturale bune, cum și cu mîncări

Cu totă stima

Henric Ballmann.**Intrarea Str. Cîsnădiei 10.**

Editura și tipariul Tipografiei archidieceane.